

Նոյն օրը երեկոյեան ժամը 15:30-ին Միաբանութիւնը թափօրով Ամեն. Պատրիարք Ս. Հօր նախագահութեամբ Ս. Յարութեան Տաճար գնաց, ուր եւ ժ. 16:00-ին տեղի ունեցաւ յատուկ Միջեկեղեցական արարողութիւն՝ մասնակցութեամբ հոգեւոր պետերու եւ դիւանագիտական ներկայացուցիչներու: Իսկ ժամը 19:30-ին նախագահութեամբ Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հօր, Ժառանգատուաց Վարժարանի մեծ սրահին մէջ տեղի ունեցաւ յուշահանդէս: Յուշահանդէսի ընթացքին եղան բանախօսութիւններ, ասումներ, խմբերգեր Ժառանգատուաց երգչախումբի կատարմամբ, ինչպէս նաեւ ներկայացուցեցաւ Սրբոց Թարգմանչաց Վարժարանի կողմէ պատրաստուած «Ապրելու Ապրիլ» յայտագիրը: Յուշահան-

դէսը վերջացաւ Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հօր փակման խօսքով եւ «Հայր Մեր» աղօթքով: **Կիր. 26 Ապրիլ** - Իսրայէլի նախագահ Պրն. Ռէուվէն Ռիվլին իր նստավայրին մէջ տրուած «Հայկական ողբերգութեան» 100-րդ տարեկիցը յիշատակելու ընդունելութեան ներկայ գտնուեցան Ամեն. Պատրիարք Սրբազան Հայրը, Տ. Արիս Արք. Շիրվանեան եւ Տ. Կորին Վրդ. Բաղդասարեան: Նախագահին իր խօսքին մէջ ըսաւ թէ «Հայ ժողովուրդը արդի պատմութեան մէջ զանգուածային կոտորածի առաջին զոհն է»: Արիս Սրբազանն ալ իր հիասթափութիւնը յայտնեց այդ կապակցութեամբ, որ Իսրայէլի Պետութիւնը տակաւին չի ճանչնար Հայերու ջարդերը որպէս Ցեղասպանութիւն:

ՊԱՏՐԻԱՐԶ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀՕՐ ԽՕՍԵՐԸ ԾԱՌԱՏՆԿՈՒՄԻ ԱՌԻՔՈՎ

Այս պահուս որքա՞ն կը պատշաճին Ցեղասպանութենէ ազատած Հայ բանաստեղծին՝ Զաւէն Միսրմէեանի խօսքերը՝ «Մեռելներու իբրեւ խաչ եւ այս ծառը տնկեցի»:

Հայոց Ցեղասպանութեան Հարիւրամեակին առիթով ո՛չ մէկ ձեռնարկ անելի պատշաճ և խորհրդանշական պիտի նկատուի քան ձիթենիներու ծառատնկումը Աստուածաշնչական այս հողին վրայ, ուր սերունդներ եկած ու անցած են միշտ երազելով խաղաղութիւն և ի մարդիկ հաճութիւնը: Մենք՝ Հայերս, անցեալին կառուցած ենք շատ յուշարձաններ, նուիրուած պատերազմի զոհերուն և ցեղասպանութեան, որոնցմէ ոմանք արուեստի գլուխ գործոցներ կարելի է նկատել, սակայն ծառատնկումը, մանաւանդ ձիթենիի մը ծառատնկումը ի յիշատակ մեր Մէկ ու Կէս Միլիոն Նահատակներուն, կը խորհիւմ թէ կարելի է նկատել բաւականին զօրատու պատգամ մը ուղղուած աշխարհին որ Հայը որոշած է վերապրիլ և վերընձիտիլ:

Ամբողջ դար մը անցած է 1915-ի այդ խաւարչոյն թուականէն և արդէն թոռներն ու ծոռերը ցեղասպանութեան կը գտնուին այստեղ տնկելու ձիթենիի ծառեր ի յիշատակ իրենց ազգին և ընտանիքներուն տուած զոհերուն: Մէկ ու Կէս Միլիոն նահատակներ ... և պատասխանը մեր նոր սերունդին ուղղուած թուրք իշխանութիւններու բարբարոսութեան կ'ըլլայ ո՛չ վրէժխնդրութիւն և ոչ ալ անելի արիւնահեղութիւն. ինչպէս նաեւ մենք կը վարդապետանանք հետ քաղաքակիրթ ժողովուրդի մը նման խաղաղ ու դրական մօտեցումով: Ու փոխանակ նոր յուշարձան մը կանգնեցնելու, Ս. Երկրէն ներս գտնուող մեր համայնքները ձիթենիի ծառեր տնկելով կը փորձեն գեղեցկացնել

երկիրն ու զայն վերածել ապրելու անելի լաւ շրջապատի մը:

Չիթենիի ծառը կեանքի և խաղաղութեան խորհրդանշանն է. Նոյ Նահապետի արձակած աղանձին Տապան վերադարձին ձիթենիի ճիւղ մը կը բերէր, իբր յայտարար թէ Ջրհեղեղը վերջ գտած էր և կեանքը դարձեալ կը շարունակուէր: Ահա այս կ'ըլլայ այսօր մեր պատասխանը Թուրքիոյ և աշխարհին՝ մեր տեղահանութեան, ջարդերու, ցեղասպանութեան և Մէկ ու Կէս Միլիոն անմեղ նահատակներու: Կը մաղթենք, որ ներկայի Թուրք պետութիւնը եւս սկսի դրական մօտեցում ցոյց տալ փոխելով իր որդեգրած ժխտողական կեցւածքը:

Մեծապէս կը գնահատենք մեր երիտասարդութիւնն ու Ցեղասպանութեան Յանձնախումբին որդեգրած այս դրական մօտեցումը մեր նահատակներու յիշատակին, և կը քաջալերենք զիրենք որ խառափին և միշտ հեռու մնան բռնութիւններէ և շարունակեն ըլլալ ստեղծագործ, յիշեցնելով Թուրքիոյ թէ ժխտողականութիւնն ու ծայրայեղականութիւնը երբեք չեն լուծեր ընկերային-քաղաքական հարցեր, ինչպէս ներկայիս կը տեսնենք Միջին Արեւելքի մէջ: Ցանել, տնկել և կառուցել, ահա ասոնք պէտք է ըլլան մէն մի հայու դրական պատասխանը այսօրուան աշխարհին: Շնորհակալութիւն կը յայտնենք մեր հիւրերուն, որոնք իրենց ներկայութեամբ պատուեցին մեր նահատակներուն յիշատակը և երախտագիտութիւն ու շնորհակալութիւն մեր հայորդիներուն:

Ն.Ա.Մ.

